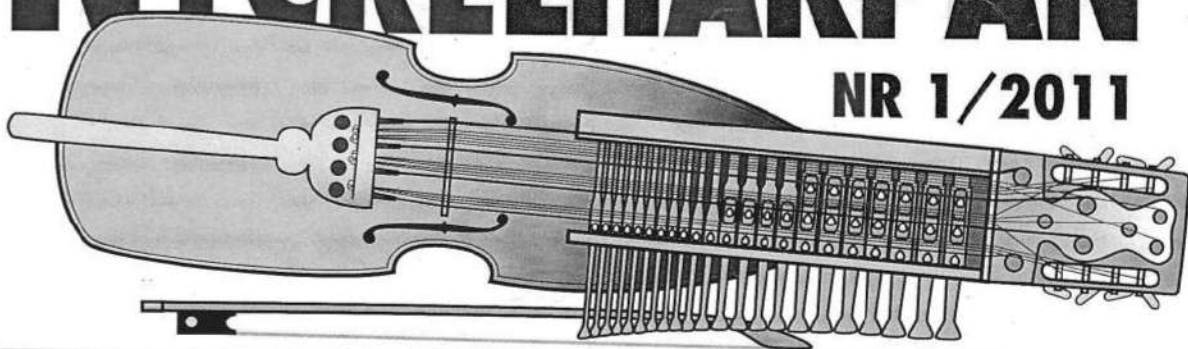

NYCKELHARPAN

NR 1/2011

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

MÅNGA DAMER
PÅ SPEL-
TRÄFFARNA

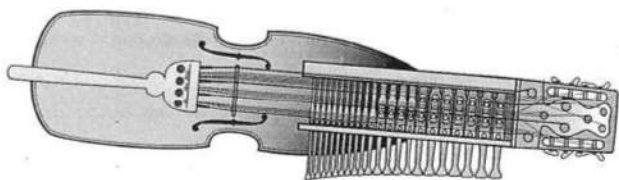
BARNHARPORA
ÄR NU UTE HOS
ELEVERNA

INSTRUMENT-
BYGGAREN ERIC
SAHLSTRÖM

KALLELSE TILL
ÅRSMÖTE

LILLPOLSKAN
FRÅN GNARP

M. M.

NYCKELHARPAN NR 1/2011

Årgång 26.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.

Utkommer med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion: Sture & Marianne Möllerman.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för
publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen
senast 10 maj.

MEDLEMSKAP

Årligt medlemskap i Föreningen Nyckelharpan erhål-
les mot inbetalning av 160 kr på föreningens plusgiro
nr 491 82 94-2.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

	Telefon
Ordförande Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör Paul Westman	08-649 22 09
Sekreterare Monica Hedelius	08-754 24 57
Ledamot Anders Hägg	08-581 660 71
Ledamot Kerstin Kåverud	070-399 92 98
Ledamot Bo Nilsson	08-716 96 96
Ledamot Kerstin Svanström	08-35 22 00

Adressändringar skickas till
Paul Westman, Sotholmsvägen 20, 122 48 Enskede

Valberedning

Sammank. Marianne Möllerman 070-378 05 57
Margaretha Malmberg

Föreningen Nyckelharpan org. nr 802011-4289

www.nyckelharpan.org

OMSLAGSBILDEN

Hasse Gille, känd spelman och instrumentbyggare från
Österbybruk, var en av deltagarna i vinterns nyckelharps-
byggarseminarium på ESI.

Läs om detta på sid 11.

Foto Per-Ulf Allmo

INNEHÅLL

i detta nummer

Studera på ESI	sid. 2
Börja spela i tid!	sid. 3
Polskans historia i Sverige	sid. 3
Eric och Gösta på Sovjet-tourne 1956	sid. 4-5
Spelkurs i Älvkarleby	sid. 5
Instrumentbyggaren Eric Sahlström	sid. 6-7
Kallelse till årsmöte	sid. 8-10
Harpskötsel-tips	sid. 10
2010 års vinterseminarium i nyckelharpsbygge	sid. 11
Nyckelharpstämman i Österbybruk	sid. 12
Harpor på Hisingen	sid. 12
Många damer på spelträffarna	sid. 13
Bonnmusik och några finare låtar från södra Roslagen	sid. 14
Barnharporna är nu ute hos eleverna	sid. 14
Lillpolskan från Gnarp	sid. 12

Studera på ESI

Funderar du på att spela nyckelharpa eller fiol eller
dansa ett år i Tobo? Då får du träffa de bästa lärarna
du kan tänka dig. Ditte, Olov, Sonia, Niklas och Mia
på spelkursen och Andreas, Ingrid och Ami på danskursen.
Och dessutom dyker flera gästlärare och gästspelmän upp
under året.

Eller känner du någon som borde gå i Tobo? Tipsa dem
om vår hemsida www.esitobo.org där de kan läsa mer om
utbildningarna 2011-2012. Se även sid. 15 i denna tidning.

Vi har pröva-på-dagar 13-14 maj där man kan vara med
på lektioner och träffa lärare och elever.

Eric Sahlström Institutet
Bruksgatan 3, 748 50 Tobo
Tel 0295-342 90 www.esitobo.org

Välkomna!

EO DIGITAL AB

EO Digital AB är Föreningen Nyckelharpan's sponsor
i form av mycket generösa villkor vid tryckning av vår
medlemstidning. Vi tackar alla hos företaget som på
detta sätt stödjer vår verksamhet.

Börja spela i tid!

Oavsett om man ska ägna sig åt musik, idrott eller annan personlighetsutvecklande aktivitet här i livet, är det en klar fördel att ha börjat i tidig ålder. Då har man störst möjlighet att så småningom nå framgångar.

När det gäller nyckelharpspel har detta varit svårt på grund av instrumentets storlek. Nu är detta inte längre något problem. Flera "småharpor" har byggts på initiativ av Eric Sahlström Institutet och de flesta av dessa är nu placerade på skolor ute i landet.

För några dagar sedan träffade jag en ung harpspelare som stolt kunde medverka i vårt spel med ett tjugotal låtar. Trots den relativt korta tid hon spelat jämfört med många av oss äldre, var det påfallande vilken bra stråkföring, fingrersättning och uppmärksamhet på övriga musikanter hon hade. Detta berodde naturligtvis till stor del på att hon från början fått hjälp av en duktig folkmusikpedagog.

Än en gång; Börja spela i tid!*

Sture Möllerman, ordf.

*) Men det är aldrig för sent.

Polskans historia i Sverige!

En folkmusik och dansföreställning som med befriande distans penetrerar en fet hinna av knätofsfördomar. Sex människors försök att visa något, som blir något helt annat och på fullaste allvar blir väldigt roligt! Sveriges bästa folkdansare och folkmusiker på scen i en alldeles ny och oväntad tappning.

Koreografi: Martin Forsberg

Dans: Andreas Berchtold, Magnus Samuelsson, Anton Schneider och Anna Öberg

Musik: Petter Berndalen och Olof Misgeld

Datum: Den 5 mars kl. 15

Plats: Uppsala Konsert och Kongress

Boka biljetter på www.ticnet.se

För er som missar tillfället den 5 mars kommer föreställningen även att visas på dessa ställen:

Fre 18/2	Gävle	kl.19	Gävle Teater
Må 21/2	Bollnäs	kl.10+13	Kulturens hus
Ti 22/2	Hudiksvall	kl.19	Folkets Hus
On 23/2	Hudiksvall	kl.10+13	Folkets Hus
To 24/2	Gävle	kl.10+13	Bomhus Folkets Hus
Lö 26/2	Umeå	kl.16.40	Idunteatern, UmeåFolk

Må 28/2	Bålsta	kl.13+19	Jan Fridgårdaulan
On 2/3	Tierp	kl.10+13	Olanderskolan
Fre 4/3	Enköping	kl.10+13	Joar Blå
Lö 5/3	Uppsala	kl.15	UKK (B-salen)
Tis 8/3	Ludvika	kl.13+19	Avenyn
Ons 9/3	Malung	kl.19	Teaterbiografen
To 10/3	Gagnef	kl. 9.45+12.30	Lindberghallen
Fre 11/3	Rättvik	kl.10+13	Folkmusikens hus
Lör 12/3	Falun	kl.19	Dalateatern

ERIC SAHLSTRÖM STIPENDIET

Välkommen att söka! Sista ansökningsdag den 30 april.

Eric Sahlströms Minnesfond: www.ericshahlstrom.se

Stipendiet består av en eftertraktad plats på fiol- och nyckelharpskursen på Ekebyholms slott i Uppland den 26-30/6. Varje år utser Eric Sahlströms Minnesfond några unga spelmän till stipendiater. Förutom kursplatsen är det en stor ära att bli utsedd till "Sahlströmstipendiat" och hittills kan 80 personer titulera sig så!

Som deltagare får du undervisning både enskilt och i grupp av erkänt skickliga spelmän. Spelglädjen är hög och det hörs musik dygnet runt i slottets alla vrår!

För att söka stipendiet ska du vara mellan 13-20 år och spela nyckelharpa eller fiol. Ansök genom att spela in två valfria låtar och ge en kort beskrivning av dig själv. Ange namn, ålder, adress, telefonnr och e-postadress och sänd in din ansökan senast den 30 april till: Eric Sahlströms Minnesfond, att. Cajsa Ekstav, Torkelsgatan 28A, 753 24 Uppsala. Du kan också maila till: Cajsa.Ekstav@gmail.com

För mer information, ring gärna Cajsa Ekstav, 018-12 16 20 eller Sonia Sahlström-Larsson, 018-14 14 80.

ИНТЕРЕСНЫЙ КОНЦЕРТ

ГАСТРОЛИ ШВЕДСКИХ АРТИСТОВ

тобой возникла живая картина народного быта. Народные инструменты, на которых играют Эрик Сальстрём и Гёста Сандстрём — скрипки и так называемые «ключевые арфы», звучат очень благородно. Здесь нужно отдать должное исполнителям и как искусным мастерам: «ключевые арфы» сделаны их собственными руками.

Небезинтересна биография самих артистов. Эрик Сальстрём — фермер, уже немолодой человек, большой любитель музыки. Его партнер Гёста Сандстрём намного моложе. Он окончил Стокгольмскую консерваторию по классу скрипки в 1952 году. Любовь к народной музыке у него еще в раннем возрасте, когда он слушал и видел дядю на народных танцах. Теперь Сандстрём — музыкант. Они по-прежнему играют на народном парном инструменте — виолях и по-прежнему в Стокгольме. В 1952 году они участвовали в фестивале «Folkfestivalen» и получили четные отзывы.

Исполнители на народном инструменте.

«современных западных ритмов», жанровых и лирических песенок. Она очень музыкальна. Ее своеобразная исполнительская манера по-своему обаятельна и артистична. Но жаль, что в репертуаре Лили Берглюнт нет ничего национального шведского. Все, что поет артистка, весьма далеко от народного жанра.

Значительную, если не подавляющую часть программы составляют музыкальные номера. Это, в основном, аттракцион с тарелочками, звучащими на одинаковых тарелочках; это эквилибр.

— два Келли, а также Линд, пресокс, Иза Бейте, и другие, которые являются национальными артистами.

Nu har vi fått den översatt !!!

En av medlemmarna i vår förening, Olle Nordin, hörde av sig efter att ha läst artikeln som vi kopierat och publicerade i förra numret av tidningen Nyckelharpan. Artikeln om ett av Eric Sahlström och Gösta Sandströms många framträdande i Sovjetunionen 1956.

Olle erbjöd sig att översätta den ryska texten, så nu kan vi ta del av vad som skrevs vid just detta tillfälle.

EN INTRESSANT KONSERT GÄSTSPEL AV SVENSKA ARTISTER

Gästspelet av de svenska artisterna från Kungliga operan i Stockholm och av de svenska varietéartisterna väcker utan tvivel moskvabornas intresse. Det är andra gången som svenska artister uppträder med ett sådant här program hos oss. Vi minns mycket väl gästspelet förra året i Moskva med Molly Åsbrink, som sjöng folkvisor, solisterna från Kungliga operan Anna-Greta Söderholm och Einar Andersson, den vokal-instrumentala trion Jädraåsflickorna m fl.

Den här gången hjälper de svenska gästernas program oss att stifta bekantskap med (visserligen i ganska små doser) den svenska folkliga konsten, med landets vokala kultur och med estradens mästare. Här kommer allt "lite i taget" och emellanåt blir man besviken över att artisten redan har hunnit lämna scenen innan man fått njuta tillräckligt av de mycket vackra folklåtarna eller danserna och artistens skicklighet. Varje artists framträdande i sin genre har något som är nytt och intressant för den sovjetiska publiken.

Ändå vill man i de svenska gästernas vittomfattande program framför allt framhålla den höga nivån hos solis-

terna från Kungliga operan Betty Björling (mezzosopran) och Gösta Björling (tenor). Synd bara att vi fick höra dessa artister i en teatersalong med medelmåttig akustik och inte i en konsertsal med stor scen eller på en opera.

Man kommer att minnas Eric Sahlströms och Gösta Sandströms spel på de folkliga instrumenten. Deras otvungna sätt på scenen och deras entusiastiska spel lämnar ingen lyssnare oberörd. När de spelar på "nyckelharpor" eller "allmogeharpor" Eric Sahlströms komposition Spelmansglädje, polskan Hardrevet eller Kycklingpolkan samtidigt som de stampar takten får man en levande bild av det folkliga vardagslivet. De folkmusikinstrument som Eric Sahlström och Gösta Sandström spelar på — fioler och så kallade nyckelharpor låter mycket fint. Här måste man också framhålla deras hantverksskicklighet: nyckelharporna har de tillverkat själva.

Utän intresse är inte heller artisternas egna biografier. Eric Sahlström är lantbrukare, inte längre ung och en stor musikaliskare. Hans medmusikant Gösta Sandström är betydligt yngre. Han gick ut violinklassen vid konservatoriet i Stockholm 1952. Kärleken till folkmusiken fick han redan i unga år, när han lyssnade på sin far och morbror då

de spelade på folkmusikinstrument. Numera är Sandström och Sahlström oskiljaktiga. De uppträder ofta på folkparken Skansen i Stockholm och i radio. När det 1956 i Stockholm hölls en musikfestival med artister från hela världen, inbjöds båda som hedersgäster och de spelade på flera konserter.

Artisterna Maria Ribbing som sjöng gamla folkvisor gav ett trevligt intryck. Allt i hennes framträdande var intressant alltifrån folkdräkten som hon bar till innerligt framförda folksånger. Maria Ribbing har en mycket angenäm mjuk röst och ett charmerande sätt i sitt framförande. Hon presenterade för lyssnaren skämtvisan "Flickan går till ån" och en gammal norsk visa "Eko", som kräver stor vokal skicklighet. Framförandet av den ryska folkvisan "Vdolj po Piterskoj" som Maria Ribbing sjöng på ryska berörde publiken mycket.

Tyvärr är det svårt att av det föreliggande programmet bedöma den svenska baletten: bara tre nummer ingår i programmet – den säregna manliga dansen ur baletten "Den koketta mössan" som utförs av premiärdansören Teddy Rhodin, en dans av Dorrit och Teddy Rhodin samt en komplex koreografisk komposition av Björn Holmgren. Kompositionen är baserad på musik av Debussy och helt i stil med musiken. Det är en finstämd impressionistisk etyd mäterligt och smakfullt utförd av ballettdansösen Gunnel Lindgren.

I konsertprogrammet deltar Göte Wilhelmson – en mycket bra svensk jazzpianist. Hemma i Sverige leder han en jazzkvintet. Här spelar han med en kvartett från Moskva som ackompanjerar Lily Berglund, sångerska vid radion i Stockholm.

Denna sångerskas djupa röst är en nästan kontraalt stämma som står i kontrast till hennes spröda kvinnliga yttre. Lily Berglund är en sångerska som sjunger lyriska sånger och i genren "moderna västrytmer". Hon är mycket musikalisk. Hennes säregna uttrycksätt är på sitt sätt både förtjusande och virtuost. Synd bara att hon inte har något speciellt svenskt i sin repertoar. Allt som hon sjunger ligger långt ifrån den folkliga genren.

En stor del av programmet för att inte säga en övervägande del utgörs av ickemusikaliska nummer. Det är först ett cirkusnummer med tallrikar som roterar på elva höga käppar; det är balanskonstnärerna på stavar – The Two Kellys; akrobaterna Lindh Brothers, den ypperliga illusionisten Iso Beité; det är Reino som går på lina (cirkusnumret "på slak lina"); den i Sverige kände jonglören Pemani. Vart och ett av de nämnda numren är på sitt vis roande och utmärks av ett utmärkt utförande.

Slutligen vill man tillägga att hela programmet utförs av de svenska artisterna på ett trevligt avspänt sätt, lättsamt och med ett leende. På så sätt uppstår det redan från allra första början en vänskapligt sinnad kontakt mellan artisterna och åskådarna.

Jekaterina Andrejeva
översättning till svenska Olle Nordin

Förra årets nyckelharpkurs på Älvkarleby hembygdsgränd.

Spelkurs i Älvkarleby

Välkommen till spelkurs både för rena nybörjare och erfarna på fiol och nyckelharpa. Även andra instrument efter överenskommelse förutsatt att du har spelat litet förut.

Spelmän från andra länder har visat intresse så till en del kan undervisningen komma att ske på engelska och tyska. Planerna håller just på att ta form.

Så här mycket är klart hittills.

- 16-21/8. Avslutas med Byss-Callestämman.
- I gamla mysiga lokaler.
- Vi sover i vandrarhem med 2- flera i samma rum.
- Tåg och bussar finns nära. Vi hämtar.
- Indelning i grupper efter förmåga.

Kursinnehåll: bl a hållningar, spelteknik, låtat, att känna rytmen i kropp och fötter, att spela bra rytm till dans o promenad, att spela uttrycksfullt och andrastämmor på olika sätt, visor, historier och traditioner kring musiken och annat beroende på dina önskemål.

En kväll rör vi kyrkbåt.

I början av mars kommer planerna att vara mera precisa. Välkommen med frågor och förslag.

Meddela ditt intresse per e-mail till leif@alpsjo.se eller tel. 0706 38 33 53

Hälsningar
Leif

Veckorna 5, 8, 11, 14, 17, 20, och 23
är jag pensionär och kanske inte svarar
på några kontakter.

Leif Alpsjö
Rångsta 215
743 73 BJÖRKLINGE

Instrument- byggaren Eric Sahlström

Eric Sahlström kom att bli en av vår tids största ikoner på nyckelharpa. För den som fick förmånen att få lyssna till hans briljanta och samtidigt lätta spel kan ett sådant uttalande inte komma som någon överraskning. Mindre beaktat är att det till inte ringa del är hans vapendragare Gösta Sandströms förtjänst. De spelade mycket tillsammans och Gösta marknadsförde uttröttligt Eric på den offentliga planhalvan. Ofta sågs de som ett spelpar, men man får inte glömma att det även fanns en lång rad andra som spelade mycket med Eric. Närmast tänker jag på uppländska stor-spelmän såsom Viksta-Lasse, bröder Tallroth, Ceylon Wallin, Mats Kuoppala, Leif Alpsjö och en lång rad vidare ner till rena nybörjare – Eric sade aldrig nej.

Eric inledde sin spelmansbana på nyckelharpa efter familjens flytt 1930 till Trollrike i Vendel. I denna artikel ska det främst handla om bygge, Eric:

”I Trollrike fick jag också idén att bygga mig en nyckelharpa. Jag spelade nämligen på min farfars harpa och jag tyckte nog, att ljudet inte var riktigt bra i den. En dag när jag var ute i skogen, fick jag syn på en självtorkad gran. Jag slog yxan mot trädet, och då klingade det så vackert. Jag fällde trädet och så bar det av hemåt i rask takt. Min farfars nyckelharpa var av den gamla typen, rätt hög, smal och mycket välvd. Jag fick nu lust att pröva om inte ljudet skulle bli bättre, om jag gjorde harpan lägre, bredare och mindre välvd. Så skar jag ur min fina torrgran sarg och botten och lock. Det senare hyvlade jag för att få det en aning välvt. Enligt min mening är det nog inte lämpligt att göra som de gjorde förr i tiden, nämligen att värma trät, och sedan bocka det. Därpå limmade jag ihop delarna. Nycklarna eller »knavrarna«, som man förr kallade dem, skar jag ut av ek och försåg dem med filt på undersidan, för att det inte skulle skramla så mycket, när man tryckte ned dem mot strängarna. De trettioåtta (?) tangenterna eller nycklarna ordnade jag efter Wessléns princip i två rader (silverbasharpan). Strängarna gjorde jag inte själv, utan köpte dem. På en nyckelharpa är det sjutton strängar, av vilka endast fyra äro spelsträngar. De övriga ljuda med när man spelar, så man får vara noga med att stämma dem samtliga. Genom nycklarna eller tangenterna har man precis som på piano varje ton given.”

På annat håll berättar Eric att ”Jag började bygga en egen harpa genom att helt enkelt titta på Bohlin's instrument. Inte fanns det ritningar att tillgå heller.” Eric's förstling blev en silverbas 1933, men han fick aldrig leken bra utan brände senare upp den. En ny 1936 blev bara halvbra så den fick följas av ännu en 1937 – nu ”med flera knavrar efter August Bohlin's system”. Eric hade sökt upp Bohlin därför att han hade

problem med att få leken bra och då fått en nyckelmall som resulterade i denna hans första kromatiska nyckelharpa.

Bohlin ja, Eric svarade 1949 i en frågelista från Nordiska museet att ”Den moderna 3 radiga harpan är kromatisk vilket gör att man kan spela i b-tonarter vilket ej gick på dom gamla typerna. Spelmanen August Bohlin torde nog vara mästare till denna uppfinning.”

Bakgrund är att Bohlin hade blivit förödmjukad av en fiolspelman på Skansen i Stockholm och som en följd därav vintern 1929-1930 byggt sin första treradiga kromatiska nyckelharpa, den typ som idag är förhärskande med alla önskvärda hel- och halvtoner inom sitt omfång.

Som Eric snart helt gick över till att spela på harpan från 1937 så sålde han den förra till sin läromästare Karl Styfberg (1867-1939) som spelade på den livet ut och sedan ärvdes av Eric's första egentliga spelkamrat Birger Öhrwall (1899-1974) som i sin tur nötte på den så länge han levde.

De båda blev vänner och Eric fick sedan all den hjälp han behövde.

År 1941 byggde Eric ännu en kromatisk, förfinad men i princip likadan som den förra. Den fick brodern Sture ta över och skulle komma att spela på fram till 1970.

”Den är byggd av lönn och har fyrtiosex tangenter ordnade i tre rader, medelst vilka man har större möjligheter till dubbelgrepp och utvikningar till olika tonarter. På den är det lämpligt att spela hälsingelåtar med s. k. rullstråk.”

Här skymtar tydligt influenser från Bohlin fram med bland annat ett tillagt högt f på första raden och länge en snarlik skruvplattedekor.

När Eric ställde upp med harpan på en spelmanstävling i Vendel samma år 1941 så vann han första pris. När alla tyckte att han har fått fram ett ”förfärligt vackert ljud”, så ansåg han själv typiskt anspråkslöst att, ”det är nog uteslutande den nya harpans förtjänst”. Framöver deltog han i många spelmanstävlingar och vann i regel.

Efter denna senaste, kan man säga fulländade och enligt Eric själv aldrig överträffade harpa var vägen utstakad och han fick finna sig i att börja bygga åt andra. År 1943 uppger han sig ha ”förfärdigat sju stycken av vilka jag nu innehar de två bästa, de andra har jag sålt”. Han ansåg att det inte kunde bli tal om någon storskalig tillverkning utan nöjde sig med att tillverka någon då och då på lediga stunder. Eric var nygift bonde och anade föga hur många det skulle bli och vilket betydelse hans harpor skulle få för instrumentets framtid. År 1968 hade han hunnit bygga ca 50 harpor och 1983 trodde han att det rörde sig om möjligen så många som 200. Det innebär i genomsnitt 10 per år under den senare perioden, de flesta tillkomna vintertid.

Eric förde vidare Bohlin's basmodell men utvecklade strängt taget ingenting själv. I Musikmuseets arkiv finns ett brev där han förklarar att de flesta förändringar han senare provade under sin byggres gång, det hade hans läromästare Bohlin gjort före honom och detsamma berättade han för mig personligen. Stämkskruvarnas läge, form och konstruktion medförde att stallet blev likt fiolens. Även locket fick mer bli som fiolens bredare och flackare dubbelkrökta och nu med f-hål istället för de tidigare avlångt rundade. Basbjälke

tillkom och stråken blev mer barocklik. Sargens tillverkning rationaliserade han dock själv genom förmlimning av fanér, en metod hämtad från TV-fabriken i Tobo där han arbetade fram till nedläggningen 1967. Limma samman ämnen till skrov för åtföljande utsågning var däremot inte något nytt; så arbetade redan snickaren Alfred Andersson och bonden Anders Wadman när de byggde harpor i början på seklet.

Eric kände sig inte på något vis färdig med den modell han byggde. När han 1968 sökte och fick Uppsala läns kulturstipendium om hela 5 000 kronor var det för att utveckla "sin" version:

"Jag tror jag kommit underfund med hur man skall få fram en bättre ton ur harpan. – De gamla instrumenten hade en surrande ton. Nu har jag experimenterat med olika trätjocklek och olika spänningar i instrumentet för att få bort surret och få en renare ton."

På frågan varför hans harpor ändå lät så bra och så mycket svarade han skälmskt att "huvudsaken är att hon är ihålig men för att ljudet ska bli bättre stoppar jag in en trollpåse i harpan. För skulle det vara ben från gravar med döda spelmän i påsen." Han avslöjade aldrig vad som fanns i hans. För övrigt ansåg han att "Det bästa virket får man av gamla lador med granplank i golvet" – sådana harpor blir en utmaning för framtidens akademiker att försöka åldersbestämma.

YTRE ENGAGEMANG

Mötet med Bohlin skulle i ett längre perspektiv tillsammans med Lings doktorsavhandling 1967 visa sig bli det lyckokast som inte bara räddade, utan också har gjort nyckelharpan till ett vida spritt instrument inom många genrer utanför den rent traditionella och dessutom långt utanför både Uppland och Sverige.

I takt med att Erics fångslande spel började uppmärksammas från och med senare hälften av fyrtioalet steg så steg också efterfrågan på instrument. Mestadels handlade det om från personer i Stockholm och övriga delar av landet eftersom de flesta av de allt ålderstignare spelmännen i Uppland ännu var kallsinnigt konservativa och ratade den nya, moderna harpans ljudbild. Men folkmusiken hade en djup popularitetssvacka årtiondena efter Andra världskrigets slut och fast man letade med ljus och lykta så hittade man knappt någon enda byggare att vända sig till och framför allt inte sådana som behärskade den nymodiga Bohlinska modellen. Det blev Harald Närlund, en sann entusiast med en nyckelharpspelande svärfar i Vendel, som slog larm. Vid Uplands spelmansförbunds tioårsjubileum i Uppsala 1955 påtalade han bristen på nya nyckelharpor, vilket så småningom ledde till att förbundets första cirklar anordnades 1962 i Uppsala genom IOGT:s studieförbund. Eric blev bygginstruktör under några år tills dess att förbundets ordförande Harry Pettersson tog över, men han fortsatte att under hela sextioalet leda enstaka kurser runt om i Uppland för att senare allmänt bli tillkallad "expert" hos studiecirklar i hela landet.

Eric använde, som harpbyggare i alla tider, egna mallar för harpans delar. Regelrätta ritningar var folkliga byggare alldeles främmande, men när byggcirklar i studieförbun-

dens regi växte som svampar ur jorden över hela landet så krävdes sådana eftersom han inte gärna ensam kunde klara av allt handledande. Den första ritningen gjorde snickarsonen kantor Ingemar Nordin i Film socken efter en av Erics harpor. Tillsammans med Lings avhandling gick Skolöverstyrelsen med på att den tillsammans med Lings avhandling berättigade till statsbidrag vid bygge i studiecirkelform. Första kursen kom igång hösten 1969 vid Centralskolan i Österbybruk med Eric Sahlström som handledare, där bland deltagarna märks de än idag verkssamma Hasse Gille, Sven-Olov Sundell och Karl-Arne Gille. Virket i al bestods genom Anton Jernbergs förmedling av Bertil Georgson och hans bondsåg i Masugnsskogen, Valö. Senare kom en ritning från musikhandlaren Nils Hermansson i Uppsala 1973 och en ritning med byggbeskrivning av Lars Bäckström och Hasse Gille 1976. Stockholmstrakten hade begåvats med en något annorlunda modell som Mats Kuoppala och gitarrbyggaren Herold Lundin tog fram 1974, men på grund av diverse ofullkomligheter dog den soteden efter att ha byggts i alldeles för många exemplar.

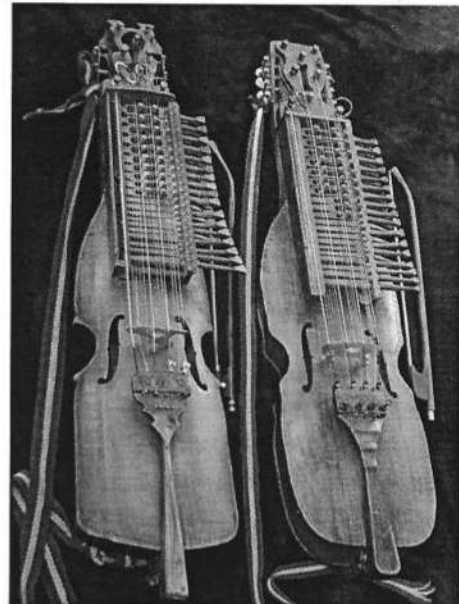
Alla ritningar till trots, det krävs såväl instrumentkunskap och traditionskänsla som erfarenhet av att arbeta i trä för att få till ett bra instrument. När erfarenhet saknades ordnades detta genom ett system där en så kallad expert involverades som byggcirkelegäst, vanligen en spelman med någon erfarenhet av bygge. På så sätt återknöt man till den gamla beprövade mästare-gesällmodellen.

Idag byggs knappast några harpor efter Sahlströms från Bohlin förvaltade modell, men väl efter utvecklade varianter av densamma.

Sammanfattningsvis kan man se hur ett samarbete med som här en innovativ byggare och den bästa spelmannen för fram till ett nydanande resultat som bär i generationer framåt. Utan dessa båda tongivande personligheter hade vi knappast haft något spel på nyckelharpa överhuvudtaget idag.

Uppgifterna är hämtade från en rad arkiv samt ur egna samtal med Eric från 1964 och framåt men främst 1975-1977.

Per-Ulf Allmo

*Två av Erics
nyckelharpor
från åren*

1943 resp. 1981

Foto S. Möllerman

KALLELSE TILL Föreningen Nyckelharpan årsmöte 2011

TORSDAGEN DEN 31 MARS KL 19.00 I SICKLA

Föreningen Nyckelharpan's årsmöte hålls denna gång i gemensamhetslokalen Sickla Allé 37. Tidigare, när vi hade en "harpfixarkväll", lånade vi också den här lokalen. De som var med vet hur man tar sig dit, men för alla er andra följer här alternativa vägbeskrivningar.

Det är viktigt att så många som möjligt kommer på vårt årsmöte, då det är då vi ska dra upp riktlinjerna för verksamhetsåret och välja den styrelse som ska se till att våra önskemål infrias.

Valberedningen tar gärna emot förslag på styrelseledamöter. I år är det tre platser som ska besättas. Tel till valberedningens sammankallande 070-378 05 57.

Glöm inte att ta med instrument. Efter årsmötet blir det allspel! Vi bjuder även medlemmar på kaffe med dopp.

VÄGBESKRIVNING

Om Du åker kollektivt, buss eller tåg från Slussen

Alt 1 Åk 6-7 min med buss nummer 401 eller 403, stig av vid Sickla Allé (5:e hållplatsen efter Slussen). När du har stigit av bussen, framåt till höger, liten gångväg ner, gå in till vänster i portiken* och över gården.

Alt 2 Åk 6-7 min med buss nummer, 404 till och med 422, stig av vid Sickla Bro (3:e hållplatsen efter Slussen). När du har stigit av bussen, gå tillbaka på samma sida, håll vänster, gå Sickla Industriväg rakt ner (Dieselverkstaden ligger nu på din vänstrar sida). Gå över i rondellen, håll vänster, framåt

till höger, liten gångväg ner, gå in till vänster i portiken* och över gården.

Alt 3 Åk 5-6 min med Saltsjöbanan från Slussen, stig av vid station Sickla Station. Gå upp för trappan, gå Sickla Industriväg rakt ner (Dieselverkstaden ligger nu på din vänstrar sida). Gå över i rondellen, håll vänster, framåt till höger, liten gångväg ner, gå in till vänster i portiken* och över gården.

Om Du åker bil och kommer i Södra Länken-tunneln

Då tunneln slutar, (åk ej in i nästa tunnel som leder ut på Värmdöleden), tag högerfilen mot Sickla/Älta (stor gul byggnad Fredells Byggvaruhus på höger sida) håll höger i denna första rondell, i andra rondellen in till vänster in på Sickla Allé, besökparkeringar finns 2 tim. Alternativt åk rakt fram i rondellen tag vänster, parkera på Sickla Stormarkad (med P-skiva) eller i det runda glasparkeringshuset.

Om Du åker bil och kommer från Slussen

Kör över Danviksbron, passera trafikljuset, efter 150 m håll högerfilen mot Älta, åk igenom första rondellen, uppe på backkrönet sväng höger, ner på Sickla Industriväg, genom rondellen, rakt fram in på Sickla Allé, besökparkeringar finns 2 tim. Alternativsväng vänster i rondellen tag vänster, fortsätt till nästa rondell, vänster, parkera på Sickla Stormarkad (med P-skiva) eller i det runda glasparkeringshuset.

*) portik (pär'tik) -en -er s. täckt pelargång, pelarhall, kolonnprydd förhall (Svenska Akademiens ordlista)

FÖRSLAG TILL DAGORDNING

- 1 Mötets öppnande.
- 2 Fråga om mötets behörighet.
- 3 Godkännande av föreslagen dagordning.
- 4 Val av ordförande och sekreterare för mötet.
- 5 Val av justeringsmän att jämte ordföranden justera dagens protokoll.
- 6 Val av rösträknare för mötet.
- 7 Föreningens verksamhetsberättelse.
- 8 Föreningens ekonomiska berättelse.
- 9 Revisorernas berättelse.
- 10 Fråga om avgående styrelsens ansvar.
- 11 Verksamhetsplan och budget för 2011.
- 12 Fastställande av 2012 års medlemsavgift. Styrelsen lämnar förslag till mötet om reducerad avgift för familjemedlemmar.
- 13 Val av föreningens ordförande.
- 14 Val av övrig styrelse för år 2011.
- 15 Val av revisorer och revisorsuppleant.
- 16 Val av valberedning.
- 17 Övriga frågor.
- 18 Mötet avslutas.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2010

Föreningens syfte

Föreningen Nyckelharpan är en ideell förening med syfte att främja nyckelharpspelet och musiktraditioner samt det allmänna intresset för instrumentet.

Styrelse och styrelsearbete

Föreningens styrelse har utöver årsmötet haft 4 protokollförda sammanträden under året.

Styrelsens sammansättning under år 2010 har varit:

Sture Möllerman, ordförande

Monica Hedelius, sekreterare

Paul Westman, kassör

Anders Hägg

Kerstin Kåverud

Bo Nilsson

Kerstin Svanström

Medlemmar

Antal medlemmar den 31/12 2010 var 206 st. (205 st år 2009). Därutöver skickas Föreningen Nyckelharpan medlemstidning kostnadsfritt till 10 institutioner.

Tidningen

Medlemstidningen Nyckelharpan har utkommit med fyra nummer under Sture Möllermans redaktörsskap. Flera medlemmar har bidragit med material till tidningen.

Följande institutioner erhåller tidningen Nyckelharpan kostnadsfritt (ej betalande medlemmar): Eric Sahlströms Minnesfond, Eric Sahlström Institutet, Finlands svenska spelmansförbund, Folkmusikens hus i Rättvik, Institu-

tionen för folkmusik vid Musikhögskolan i Stockholm, Kungliga Biblioteket, Svensk tidskrift för musikforskning, Svenskt musikhistoriskt arkiv, Svenskt visarkiv samt Sveriges Spelmäns Riksförbund.

Föreningen har även under 2010 sponsrats i form av mycket förmånliga villkor för tryckning av tidningen genom E O Digital AB.

Medlemsaktiviteter

För tionde gången genomförde Föreningen Nyckelharpan under våren den mycket uppskattade helgkursen på Eric Sahlström Institutet i Tobo, detta år med Erik Rydwall som lärare. 17 deltagare. Föreningens årsmöte hölls under lördagskvällen i samband med kursen i Tobo.

En hel lördag i oktober ordnade föreningen en spelträff i Täby Spelmansgilles lokal, Skogberga spelmansgård f. d. Kaplansboställe. Femton medlemmar spelade då enkel klassisk musik från 1700 -talet efter noter och i flera stämmor.

Hemsida

Föreningen Nyckelharpan hemsida www.nyckelharpan.org har under året skötts av vår webbmater Anders Hägg. Där finns bland annat några av de låtar som vi lärt ut på kurser och träffar.

Stockholm 2010-12-31

*Sture Möllerman, Monica Hedelius, Paul Westman,
Anders Hägg, Kerstin Kåverud, Bo Nilsson,
Kerstin Svanström*

RÄKENSKAPSÅR 01.01.2010 – 31.12.2010

Intäkter		Kostnader		
Medlemsavgifter	33325	Inköp av material och varor	465	
Kursavgifter	19200	Tryck av medlemstidningen	7683	
		Porto	6519	
		Möteskostnader	600	
		Bankkostnader	466	
		Kurskostnader	30019	
		Årets resultat	6453	
Summa	52205		52205	
Kassa och bank		ing. balans	period	utg. balans
Plusgiro	19063	6453+1440*		26956
Sparkonto	54865	ränta 333		55198
Summa	73928			82154

*) Förskottsinsbetalningar av 9 medl.avgifter för år 2011
9x160=1440

BUDGETFÖRSLAG 2011

Intäkter		Kostnader	
Medlemsavgifter	33000	Bonus MEDLEMSAVGIFTER	5000
Kursavgifter	10000	Inköp av material och varor	2000
		Hemsidan	2000
		Tryck av medlemstidningen	13000
		Porto	8000
		Möteskostnader	1000
		Bankkostnader	500
		Kurskostnader	20000
		Julfest	1000
Summa	43000		47500

Detta är styrelsens eget förslag till budget för innevarande år. Kom gärna till Föreningen Nyckelharpan's årsmöte och framför dina idéer om verksamheten.

Har du inte möjlighet att närvara kan du maila dina idéer till mollerman@telia.com eller ringa någon i styrelsen alt valberedningen. Tel nr står på sid 2 i tidningen.

Harpskötsel-tips

Föreningen Nyckelharpan fick en fråga från Magdalena Hindrikes, Stockholm för ett tag sedan.

– Hur gör man då stämskruvarna släpper?

Magdalena fick svar via e-post från vår egen harpfixardoktor Bosse Nilsson.

”Det finns några olika sätt alltifrån att

- köpa stämskruvspasta i välsorterad musikaffär plus krita.
- sätta på lite krita och ev. torr tvål.
- låta en nyckelharpsbyggare i närheten fixa det.”

Nu har Magdalena fixat det själv och här är hennes berättelse med bild.

”Tack för hjälpen, nu har jag lyckats fixa stämskruvarna. Och så här gjorde jag

Problemet var att det inte gick att stämma nyckelharpan för stämskruvarna inte satt fast och det räckte inte med att bara trycka till dem. Nyckelharpan hade fått ligga orörd under hösten samt väderomslag vilket kanske påverkat.

Jag skruvade loss en sträng, i taget och tog ur stämskruven. På den yta på stämskruven som ligger an mot trät strök jag på vit tavelkrita. Skrapade men kniv på kritan så den hårda ytan försvann. Det fungerade bäst.

Provade även att sätta torr tvål + tavelkrita men det fungerade inte lika bra.

Tryckte sedan tillbaka stämskruven, satte tillbaka strängerna och spände den. Avslutade med att trycka till stämskruven så att den satt ordentligt fast. Sedan var det bara att stämma upp.

Det var lite krångligt och jag var nog lite för försiktig först. Svårt att spänna strängarna och få dem på plats. Men träning ger färdighet så det är väl bara att öva på. Har förstätt att det nog är bra att kunna göra sådana här saker själv om man ska spela och tar man det bara lugnt så går det nog

bra. Man får nog lite mer förståelse för sitt instrument om man kan fixa lite själv.

Sammanfattningsvis, förutom att jag stack mig på tummen så blodvite uppstod och en trasig sträng, gick det utmärkt.”

Hälsningar
Magdalena Hindrikes

2010 års vinterseminarium i nyckelharps- bygge

Sedan flera år tillbaka anordnar Esbjörn Hogmark i Eric Sahlström Institutets regi seminarier kring nyckelharpsbygge. Detta sker under en helg på sommaren och en på vintern.

Huvudtema för senaste träffen var Gammelharpan. Hur viktigt det är att kunskapen om våra äldre instrument hålls vid liv.

Esbjörn passade samtidigt på att informera om ESIs barnnyckelharpsprojekt, där nu 20 av de 25 småharporna är klara och utplacerade på musikskolor runt om i landet.

Nordic Symposium of Folk Music Instrument är ett nordiskt projekt som i mitten av januari hölls i Kaustinen, Finland. Även om detta blev deltagarna informerade.

Per-Ulf Allmo, en av de arton i vinterseminariet, bidrog som alltid med sina gedigna kunskaper om nyckelharpan och dess historia. Denna gång berättade han även om sin forskningsmetodik i samband med nyckelharpanns tidiga historia. Per-Ulf har även bidragit med bildmaterialet till denna sida i vår tidning.

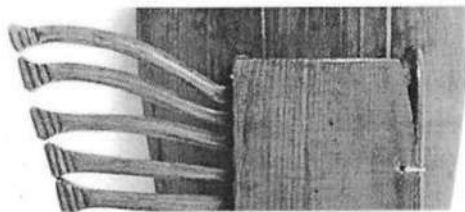

En spelman och instrumentbyggare som också alltid är med på dessa träffar är Hasse Gille från Österbybruk. Med sitt personliga och skickliga nyckelharpspel och sin utstråling var han med sin närvaro mycket uppskattad.

Bosse Nilsson från Nacka, styrelsemedlem i Föreningen Nyckelharpan, passade på att berätta om vår verksamhet och dela ut senaste nummer av vår tidning till de deltagare som ännu ej är medlemmar.

För oss berättade Bosse om seminarierna och inblicken i en av verksamheterna på ESI. Det resulterade i detta lilla reportage. Tack!

NYCKELHARPSTÄMMAN ÖSTERBYBRUK

Nu har vi börjat planeringen för Nyckelharpstämman den 18 - 19 juni 2011.

Vi som jobbar är Esbjörn Hogmark, Paul Sandberg och så jag, Kerstin Lindgren. Så småningom kommer alla våra frivilliga funktionärer till, utan dem skulle vi inte klara stämman. 15 - 20 personer brukar vi vara som jobbar under stämmodagarna, och det tycker vi är väldigt bra. Självklart har vi inga pengar till löner eller liknande men de ställer upp ändå.

Programmet är inte klart ännu, det kommer att ligga på www.nyckelharpstamman.se.

Vi har som sagt börjat planeringen och ett stort stående inslag är Nyckelharpsutställningen och -bedömningen. Det är Esbjörns huvudområde och är också en naturlig avslutning på Esbjörns mästarbyggkurs som pågår på Eric Sahlström Institutet veckan innan stämman. Esbjörn är en av våra främsta nyckelharpsbyggare så vi känner oss trygga med att detta avsnitt blir bra som vanligt.

Esbjörn och hans bror Sture Hogmark leder allspelet, som vanligt.

Konserten på lördagskvällen kl 18.00 är klar. Det blir Olov Johansson och Johan Hedin som kommer att spela tillsammans i brukskyrkan. Vi vet inte exakt vad de kommer att spela men vi vet att det blir superbra! Dessutom kommer

Olov och Johan att hålla i var sin workshop på lördagseftermiddagen.

På fredagskvällen kommer Åsa Jinder att ha konsert i brukskyrkan. Här är vi tacksamma mot kyrkan som såg till att hennes konsert ligger nära nyckelharpstämman. Vi ser fram emot konserten och hoppas att Åsa stannar på stämman, lördag - söndag.

Pål Sandberg blir vår nye konferencier. Ta kontakt med honom eller Sture Hogmark om ni vill spela från scenen.

Eric Sahlström Institutet planerar ett ungdomsläger i anslutning till stämman. Ungdomar från låtverkstäder runt om i Sverige är inbjudna och vi hoppas på stor uppslutning. Information om lägret kommer att ligga både på vår hemsida www.nyckelharpstamman.se och på www.esitobo.org.

Mycket, mycket mer ligger i planering inför stämman. Du kan hela tiden uppdatera dig genom att gå in på vår hemsida. Vi lägger ut programpunkterna varefter de är klara.

WWW.NYCKELHARPSTAMMAN.SE

Välkomna till Österbybruk önskar
Kerstin, Esbjörn och Paul

Harpor på Hisingen

Från Göteborg, närmare bestämt Hisingens spelmanslags stämma som hölls den 5 februari i år, kom denna bild. Det är Anki Löfgren i mitten med nyckelharpa som skickat bilden.

Endast ett fåtal medlemmar i Föreningen Nyckelharpan bor på Västkusten varav endast två i Göteborg. Därför blev tidningens redaktör som är bördig från västkusten - Sveriges framsida - extra lycklig över bilden. Han bodde dessutom under flera år på Hisingen.

Tänk att man nu spelar nyckelharpa även där! Det vore intressant att höra vilka låtar som finns med på den göteborgska repertoaren. Jag vet att det en bit upp i Bohuslän finns en variant på Sahlströms vals, den som kallas Kärleksvalsen,

men som där rätt och slätt går under namnet Kyssen och är efter en båtsman Dristig.

Skicka oss gärna något från din spelgrupp, spelmanslag eller stämma - någonstans i Sverige eller utomlands.

Sex av de arton deltagarna vid Föreningen Nyckelharpan's senaste spelträff. Foto Marianne Möllerman.

Många damer på spelträffarna

Senaste spelträffen som Föreningen Nyckelharpan höll i januari på Tegelhagsvägen i Sollentuna, samlade arton deltagare. Av dessa var endast fem män. Resten var kvinnor, 72 %. Medeltalet för andel kvinnor vid våra fem senaste helgkurser i Tobo var 53,2 %.

Det här är en trend som verkar hålla i sig både på kurser och spelträffar. Men vad det gäller medlemmarna i vår förening och som jag förmodar i de flesta andra spelmansförbund och gillen är ofta förhållandet det omvända. Hos oss är andelen kvinnliga medlemmar bara dygt 36 %. Av våra 206 medlemmar är 75 kvinnor och 131 män.

Varför vill inte männen gå på spelkurser i samma utsträckning som kvinnorna? Svaret på den frågan har jag tyvärr inte, men mina spekulationer är många. Här är några.

– Männen tror sig vara bättre än dom är och har inte behov av vidareutbildning.

– Männen vill inte avslöja sitt tillkortakommande att inte kunna överglänsa sina kvinnliga kurskamrater.

– Männen har inte tillräckligt tålamod att gå på kurs, dom vill hellre försöka överglänsa varandra i vilt allspel på stämor.

– Männen föredrar hellre fotbollskanalen på lördagsTVn än nyckelharpskursen som ofta kolliderar med varandra.

Sådana här påstående gör kanske att jag får passa mig på spelträffarna framöver. En harpa i huvudet eller en stråke i ögat från en nära placerad spelman vore inte kul. Men jag hoppas att ingen tar mina funderingar alltför personligt.

En annan sak som gör mig lite mer bekymrad är att så få ungdomar idag söker sig till föreningslivet.

Trots att det är många som spelar nyckelharpa saknar vi dom hos oss. Att dom inte vill ställa upp i styrelsearbete eller liknande kan jag

ha viss förståelse för, dom har så mycket annat att tänka på. Skolor, karriär, familjebildning m. m. Självt var jag runt trettio år när jag gick med i min första folkmusikförening och närmare fyrtio då jag tackade ja till någon styrelsepost där, trots att jag musicerat under hela min uppväxt.

I Föreningen Nyckelharpan har vi länge diskuterat dessa förhållande. Vi har en medelålder som är ganska hög och ett vikande medlemsantal, ett problem som de flesta ideella och kulturella organisationer brottas med. Vid senaste styrelsemötet beslöts därför att verka för medlemsrekrytering via ett antal "nyckelharpsambassadörer" runt om i landet. Vi hoppas att detta ska ge positivt resultat.

Sture Möllerman

"Bonnmusik och några finare låtar från södra Roslagen"

Så lyder arbetsnamnet på en kommande bok som väntas bli klar i början av sommaren. Mannen bakom verket är klarinett-, fiol- och nyckelharpsspelmannen Benny Johansson som i inledningstexten till boken skriver

"När Uppland skulle inventeras – i samband med Folkmusikkommissionens uppdrag (1908-1976) – så beskrevs området norr om Uppsala utförligt och även några öar i Mälaren. Däremot fanns inga noteringar eller kommentarer från södra Roslagen. Kanske trodde man inte att det fanns bygdemusik så nära Stockholm. Tack och lov så har det ändå funnits spelmän, som traderat och noterat musiken

från området. Därigenom har musiken bevarats och är fortfarande i hög grad levande. Några viktiga traditionsbärare i sammanhanget är Gösta Sandström, Tore Sander, Ragnar Karlsson, Tore Lindqvist, Nisse Nordström och Lars-Erik Jansson. Vi något yngre spelmän har haft förmånen att musicera tillsammans med dessa förebilder och därigenom har vi kunnat bevara också låtar och spelstil. *Folkmusik* var för övrigt inte det begrepp som användes i socknarna förr utan folk kallade det helt enkelt för *bonnmusik*."

Materialet till detta verk har Benny samlat från samspel med ovan nämnda spelmän samt från intervjuer, reportage och reflektioner.

Just nu pågår formgivning av boken, där undertecknad fått förtoende att ha ett finger med i spelet. Här till höger en av de många bilder som tillsammans med texter och en mängd låtredteckningar gör verket till ett viktigt komplement i det svenska folkmusikbiblioteket.

Sture Möllerman

*Signe och Gerhard Landbergi 1914.
Båda hade lärt sig att spela av Gustav Svedmark,
den berömda Spel-Gustav i Tierp.*

Barnharporna är nu ute hos eleverna

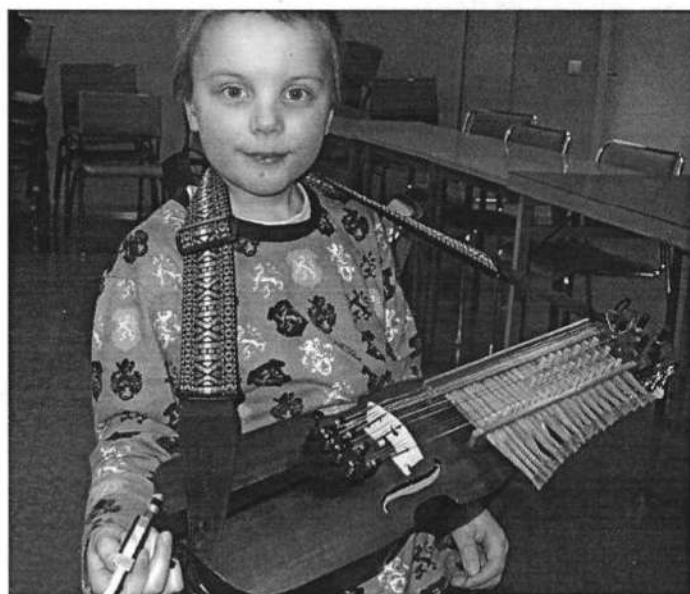
Medan snön vräkte ner i slutet av januari förra året samlades elva entusiastiska nyckelharpbyggare på Eric Sahlström Institutet i Tobo för att under året tillverka 25 nyckelharpor för barn i åldrarna 8-12 år. Mer än hälften av harporna var klara i juni och ställdes ut vid Nyckelharpstämman i Österbybruk. Idag är nästan alla instrumenten färdigställda och i händerna på lyckliga elever vid musik- och kulturskolorna i Perstorp, Genarp, Ekerö, Solna, Knivsta, Uppsala, Lindesberg och Falun. Föräldrarna hyr harporna av byggarna, men på några skolor ingår instrumenten i pröva på-verksamhet för alla elever. Instrumenten håller mycket hög kvalitet och har en överraskande rik ton. Det mjuka fodralet som följer med harpan, så att eleverna kan bära instrumentet på ryggen, är väldigt uppskattat av både elever och föräldrar.

Esbjörn Hogmark var ledare för projektet och tillhandahöll material och ritning. De övriga byggarna var Gösta Bengtsar, Björn Berglund, Sverker Ek, Bertil Hallgren, Lasse Lithén, Enar Magnusson, Bertil Nyberg, Olle Plahn, Fredrik Söderström, Bosse Nilsson samt ytterligare en Bosse Nilsson. Eric Sahlström Institutet bidrog med 1000 kr per tillverkat instrument samt stråke och fodral. Byggarna ser till att harporna hålls i trim och förhoppningsvis vill

eleverna fortsätta spela när de kommer upp i tonåren och då på fullstora instrument som de ska kunna beställa av sin byggare. Samtidigt frigörs de små harporna för uthyrning till en ny kull barn.

Av landets ca 280 musik- och kulturskolor är det ett 30-tal som på hemsidan anger att de ger undervisning i nyckelharpa. På flera av skolorna fanns sedan tidigare små nyckelharpor och i och med det här projektet finns det idag uppskattningsvis 75-100 barnharpor ute på skolorna. På Eric Sahlström Institutets hemsida, www.esitobo.org, kan du följa bygget av barnnyckelharporna.

Håkan Larsson

Isak Tornberg på musikskolan i Uppsala visar stolt upp sin nyckelharpa byggd av Sverker Ek.

Eric Sahlström Institutet

ETTÅRSKURSER ht2011-vt2012

FOLKMUSIK på nyckelharpa/fiol

Ditte Andersson, Olov Johansson,
Mia Marin, Niklas Roswall
och Sonia Sahlström

FOLKDANSKURSEN

Andreas Berchtold, Ingrid Frykmo
och Ami Petersson Dregelid

PRÖVA-PÅ-DAGAR 13-14 maj

Kom och följ undervisningen och träffa
våra elever och några av våra spel- och
danslärare. Stanna en eller två dagar.
Övernatta om du vill. Vi bjuder på mat och
logi. Anmäl senast 5/5 på tel 0295-34290.

Mer info om ettårskurserna hittar ni på
vår hemsida www.esitobo.org

AKUSTISKT I TOBO

Folkmusikfestival 27-28 maj 2011

Martin Hayes & Dennis Cahill (Iri)
Sofia Karlsson med Arty McGlynn &
Nollaig Casey (Iri)
Matti Katanemi & Timo Alakotila (Fin)
Per Gudmundson & Erika Lindgren
Robert Larssons Kalasorkester (Urppl)

HELGKURSER I VÅR

26-27/3 9-10/4
Pontus Estling: Agneta Stolpe:
Folkmusik på blås Sjung & Berätta

7-8/5
Mats Edén: Låtspel på durspel.
David Odlöv: Durspel för nybörjare

**SOMMAR-
KURSERNA**
Se hemsidan
www.esitobo.org

AKUSTISKT I TOBO

Folkmusikfestival

27-28 maj 2011

ERIC SAHLSTRÖM INSTITUTET
NATIONELLT FOLKMUSIKCENTRUM I TOBO

**MU
SIK**
I UPPLAND

TOBOTORSDAGAR I VÅR

17/3, 31/3, 14/4, 28/4

www.esitobo.org • 0295-342 90 • info@esitobo.org

ERIC SAHLSTRÖM INSTITUTET
NATIONELLT FOLKMUSIKCENTRUM I TOBO

**MU
SIK**
I UPPLAND

För mer information: www.esitobo.org

ERIC SAHLSTRÖM INSTITUTET
NATIONELLT FOLKMUSIKCENTRUM I TOBO

BSVERIGE
PORTO
BETALT

FÖRENINGSBREV

Föreningen Nyckelharpan c/o Möllerman, Riddarstigen 17A, 183 30 Täby

Låtar kan ibland "vandra" långa vägar. Som denna lillpolska efter Kus-Nisse Nordén i Gnarp, Hälsingland. Den kom till oss här i Föreningen Nyckelharpan efter en tur till Amerika! Det var en av våra medlemmar, Matt Fichtenbaum i USA, som varit på låtkurs i Sverige och tagit med sig polskan hem.

Låten har påtagliga influenser av barockmusik och ligger bra till för nyckelharpa. Spela den gärna med lätta stråk.

När jag framförde låten vid en av våra spelträffar var det av spelmännen som genast kände igen den och veckan

därpå kom med ytterligare en nedteckning som var gjord av Thomas von Wachenfeldt. Notbilden skiljde sig inte nämnvärt från den som Matt gjort. Bara en liten variant i första reprisens tredje och fjärde takt.

Vilken nedteckning man väljer att följa är naturligtvis upp till var och en. Själv föredrar jag den från Matt.

Tack, Matt!

Sture Möllerman

LILLPOLSKAN

Gnarp, Hälsingland

Utlärd av Lena Jonsson på Norlandia 2010
Nedtecknad av Matt Fichtenbaum

The musical score for 'Lillpolskan' is written in treble clef with a 3/4 time signature. It consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The second staff ends with a double bar line and repeat dots. The third staff begins with a repeat sign. The fourth staff ends with a double bar line and repeat dots. An arrow points from the text below to the first measure of the fourth staff.

Obs! att det ska vara ett g här och inte ett giss som kanske känns naturligt för många. Taktens harmoni blir därför e-moll i den händelse att någon vill ackompanjera låten.

Variant på takterna 3-4 i första reprisen enl nedteckning av Thomas von Wachenfeldt

A short musical notation showing a variant for measures 3-4 of the first repeat. It consists of a single staff with a treble clef and a 3/4 time signature, showing a sequence of notes and rests.